

השובתים השתכנו במסדרונות הבניין, ובחזרי המדרגות שלו, הפכו למעשה ל"בעליהבית היחידים בו. אפילו שליחי ה" וועד הפועל מתל-אביב לא העזו להיכנס אליו. הם שלחו שליח לשובתים — את שמואל עוזרי, מנהל לישכת המס במקום. הודיע עוזרי לפועלים השובתים: "שליחי הוועד הפועל כסרבים להיענות להזמנתכם, לבוא אליכם לניהול מו"מ. הם מבקשים שאתם תבואו לשיחה למסעדת פדגליט, בכניסה אל העיר."

השיבו השובתים: "אנחנו לא סוררים, ולא נלך לשיחות באיונה גשר בנות-יעקוב, בצורת מסעדה מרוחקת. המקום המתאים ביותר לניהול שיחות הוא בניין מועצת הפועלים."

אמר השליח: "אם כך, בואו למסעדה ממול, מסעדת צלי"אש."

השובתים סירבו. הם חזרו ודרשו שי נציגי הוועד הפועל יבואו לבניין השליח בעצם למועד הפועל עצמו. עסקני ההסתדרות עמדו בסירובם.

הנסיון לנהל מו"מ נכשל. השביתה נמשכה.

★ ★ ★

"לא נעשה עבודה של אחרים!"

אם השביתה הראשונה כונה בעיקר נגד רשות הנמלים, הרי שהפעם כוון לחץ הפועלים בעיקר אל עבר שליחיהם — עסקני ההסתדרות — חברי מועצת הפועל לים במקום ונציגי הוועד הפועל בתל-אביב. שובת-רעב דויד דאהן: "ההסתדרות הם רמאים בני רמאים. הבטחתו הבטחת ולא קיימו. אם אי אפשר לתת לנו קביעות, למה התחייבו להילחם למענו? המילה של ה" הסתדרות אינה מילה."

שובת-רעב יעקוב ממן: "לפני ששה שבועות

במרכז העיר

נוהלה חסימת התנועה עליידי ה" נשים יום לפני שניגשו לשער הנמל, כדי לחסום גם אותו. הופעת הנשים בזירת המאבק עוררה חששות

בקרב קציני המשטרה, שמא יגרסו הזכר להתלקחות כללית בעיר, אל נשות השובתים הצטרפו גם רבים מאזרחי העיר, שהביעו בדרך זו את מורת רוחם מהתנהגותם של עסקני ההסתדרות.

ואמנם, למחרת היום גילו פועלי הנמל את ההזדהות שלהם עם ארבעים חבריהם, לא רק בדיבורים, אלא גם במעשים. יותר נכון: בחוסר מעשים.

ביום הראשון בערב נעו כוחות משטרה מוגברים אל עבר העיר. בבוקר התפרסו ב" מרכז העיר ובמבואות הנמל. המשטרה הח" ליטה לקחת את העניינים באשדוד לידה.

בשער הנמל

ניצבו נשות השובתים בשורה, כשהן אוסרות על כניסת פועל לים ומשאיות. זה החל בבוקר היום הראשון, ובמשך היום כיבדו הפועלים את רצון הנשים, ולא שעו להפצרות שליחי רשות הנמלים להיכנס לנמל.

נשות השובתים הורחקו משער הנמל, כדי שתפונה הדרך לפועלים. גם בעיר סילקו ה" שוטרים את הנשים, שניסו לשכנע את ה" פועלים העולים לאוטובוסים לבל יעבדו. אולם כעבור שעה קלה התברר כי פעור לות המשטרה היו לשוא. מאות פועלי ה" נ

עות הרגיעו אותנו שיהיה בסדר. עכשיו עזבו אותנו כמו כלבים. ההסתדרות היא שלנו. היא חייבת לעמוד לצידנו. אם היא לא עומדת לצידנו — לא צריך ההסתדרות בכלל."

אחרת חשב מזכיר מועצת הפועלים, רפי כהן. אי אפשר היה למצוא אותו בעירו, אך את דעתו הביע בצורה אחרת. הוא פנה למשטרה בבקשה, כי תפנה את הנשים השבותות משער הנמל ואת הגברים ה" שובתים רעב בבניין.

המשטרה, שלקח האחד במאי 1966 עדיין לא נשכח ממנה, עת הפכה הפגנתם החגיגית של פועלי העיר להפגנה אלימה, סיר" בה להפעיל כוח בהתאם לבקשתו של כהן. "אם אתה רוצה פיגוע", אמרו הקצינים למזכיר, "עליך להגיש תלונה כדין וכדת. תכתוב, ואז נדון בצעדים מתאימים."

כהן חשש להתלונן בכתב ובמפורש, והמשטרה הסתפקה ביום הראשון רק ב" קריאות הרמקול, שהזמינו את הפועלים להיכנס לעבודה בנמל.

והפועלים? הם אמנם לא הצהירו ריש" מית על שביתת הזדהות עם ארבעים ה" שובתים, אך נמנעו מלהיכנס לנמל. "אנחנו לא נפגע בנשים העומדות בשער", חזרו והצהירו כשהם עומדים מחוצה לו. "הפועלים השובתים הם חברינו", הסביר, למשל, חבר ועד פועלי הנמל, דן כנפי. "אנחנו לא נעשה את העבודה של אחרים, ולא נפגע בנשות החברים. אם הדרך תהיה פנויה, נלך לעבודה. אחרת — נשאר בחוק."

ההזדהות

של פועלי הנמל עם השובתות היתה כללית. באחד המקרים כאשר ניסה נהג להחניק את מכוניתו אל עבר שער הנמל, מנעו ממנו הפועלים המזדהים את הנסיעה, ושיכנעו אותו לבל יתגרה בנשות השובתים.

כאילו שהם נגדנו; העלימו את המכתב כשבקשנו לברר את מקורו; סיפרו כאילו איימנו על שלומם של רפי כהן; הזמינו אותנו לבירור הסתדרותי, אך כשבאנו, ביום המיועד ובשעה המדויקת, גירשו אותנו ולא נתנו לנו להשמיע את דריש" תינו — וכל זה אחרי ההבטחות החגיגיות והמפירות לעמוד לצידנו, ואחרי ההכרה בצידוקתנו.

"אנחנו מבוגרי הנמל באשדוד, ולא ניתן להפקיר אותנו. אין לנו עתה אמון ב" הסתדרות. ולמה שנאמין? כדי שירמנו אות" נו עוד הפעם?

"זו לא שאלה של תוספת שכר. על זה לא מדברים בכלל. זו שאלה של קיום — לנו, לגושתינו ולילדנו."

נמל — סחארים, מולגנים ומנופאים — הפ" סיקו את עבודתם, בהיותם בתוך הנמל פני" מה. ארבעים שובת-הרעב זכו לא רק בתמי" כת נשותיהם, אלא בתמיכה כללית ומלאה מצד מאות פועלי נמל אשדוד.

★ ★ ★

"לא ניתן להפקיר אותנו!"

מי כורכב בשמיכתו, שרוע על הארץ עם 39 חבריו למאבק, הסביר דובר השובתים משיח ישראלי: "לא רק שהבט" חות מועצת הפועלים לא קויימו, אלא שהם הפעילו נגדנו אמצעי מירמה. "מסרו לרדיו הודעות לא נכונות; הציגו בפנינו מכתב מזויף, בשם פועלי הנמל,

"אין לחצות!"

צויין בשלט הנראה משמאל, התלוי על גבי השער המרכזי של הנמל, ושנועד לכוון את התנועה. השלט המיקרי הפך לסמל, כאילו נכתב

ונתלה עליידי הנשים היושבות בשער, כשגבן אל הנמל ופניהן החוצה. תמונה זו צולמה לאחר שהפועלים עזבו את השטח מבלי שיכנסו לנמל, וחזרו לבתיהם. הנשים נשארו על משמרתן.